

SPORT

A rossz idő ellenére sok szurkoló nézte végig az év első mérkőzését

A várpalotai labdarugó csapat vasárnap a Szombathelyi Lokomotiv első osztályú csapatával játszott. A mérkőzést, melyen a

zord idő dacára is, igen sok néző jelent meg, a szombathelyi csapat 3:0 arányban megnyerte.

Síélet Várpalotán

Várpalotán a labdarugás mellett más sportágakban is fellendülés mutatkozik. A tél beálltával az utcákon mind gyakrabban jelentek meg sílécél a vállukon a dolgozók. Inotán az Alukohónál egy kis lelkes csoport Szabó Aladárrel az élen elhatározta, hogy Várpalotán meghonosítja a sísportot. Elhatározásukat tett követte és így került sor Várpalotán sporttörténetében először síverseny rendezésére.

Január 31-én az Inotai Szikra S. K. a hatalmas hóvihár ellenére

jól sikerült síversenyt rendezett a Baglyason. A versenyen hat sportkörből 65 versenyző indult. A rendezés zökkenőmentes volt, ebben nagy segítséget nyújtott az Alukohó Vállalat vezetősége, és a várpalotai honvédség 9000-es alakulata. Az alakulat hídai állandó telefonos összeköttetést létesítettek a rajt és a cél között, ami a nagy szélviharban nagyban elősegítette a verseny sikerét.

Deberle, a városi TSB munkatársa.

Több és jobb kultúrmunkát

A kongresszusi verseny idejére kultúrvezetőink fokozottabb kultúrmunkát ígértek, azt mondták, hogy rendszeresen látogatják az üzemeket szerepléssel, zenével, színjátszó csoporttal buzdítják a bányászokat a jobb eredmények elérésére.

Megállapíthatjuk az első hét után, hogy ez az ígéret, ígéret maradt. Egy vagy két ízben volt itt a zenekar, de akkor is úgy játszott, hogy nem is mondta meg, kinek ajánlják a számokat, kit buzdítanak a jobb munkára.

Vasárnap a kultúrsoportunk, színjátszóink, szavalók, táncsoport Balatonfüredre ment vendégszerpelni. Nem akarjuk itt hosszasan részletezni, hogy mennyire hiába mentek oda, nem fogadták őket, nem tudták szerepelni, csupán azt említtük meg, hogy Várpalotán nincs kultúrelőadás, nincs műsor, a fiataljaink vendéglőbe járnak, mert nincs hova menni szórakozni, és

a mi kultúrsoportunk Balatonfüredre megy vendégszerpelni. Igen élénk példája ez a helytelen vezetésnek, most volna a legnagyobb szükség arra, hogy dolgozóinkat buzdítsák, kultúrelőadásokban gyönyörködhesünk, hogy a kultúrthoz legálább minden héten egyszer színjátszó csoportot léptessen fel. Most van a legnagyobb szükség arra, hogy bányászainkat kulturális keretbe is áldozatkészítésre neveljük.

A jövőben a kultúrthoz vezetőseggel sokkal nagyobb gondot fordítson a dolgozók szórakoztatására. Játssza el a darabot sokszor egymásután, hiszen a kultúrthozban csak 500 dolgozó fér el és Várpalotának 30.000 lakosa van. Keresse fel a bányát hetenként legalább háromszor üzemi szereplésekkel, támogassák a termelés emeléséért indított harcot kulturális munkával.

Ismerjük meg megyénket...

Az Óshévíz forrástölésénél...

Hévíz, Közép-Európa legnagyobb meleg tava, egy darab tropikus táj hazánk szívében. Lótuszvirágával, dúsan ömlő, gyógyító vizével, kénese levegőjével, vajpuhá, tözegecs talajával világhírű alkotása a természetnek.

A föld mélyének belső, ismeretlen erői hozták létre a hévízi ösforrást. A földtörténeti harmadkor végén, amikor már kialakultak a Balaton-melletti bazalt-hegyek, hatalmas földrengek kisérétében összevissza repedezett a föld kérge. A balaton-hegyek lábánál több helyen lecsúszott a talaj, a törések mentén szénsavas és meleg források törtek fel. A Keszthelyi-tapolcai ösdomitok egy része is lecsúszott Hévíz környékén és ennek az elsüllyedt világnak a szélén tört fel a melegvíz, százezer éveken keresztül öntve áldásos vizét és buja, mocsaras, nádas vidéket varázsolva környékére.

Ki gondolná, amikor a Keszthely felől érkező autóbussz megáll és a kiszálló vendég orrát megcsapja a tő felől érkező kénese szellő, megáldoként a sétáló, fűdőzők nagy tömege, hogy 150 év előtt még alig ismerték ezt a helyet. Csak a környék lakóinak lakói tudták egyszerű hatásáról. A

csónakák, bének, selymők ünnepnaponként el is jártak oda fürödni, de a tudós világ nem ismerte, 1795-ben írt róla hosszabb értekezést Bartsay József, akkori megyei orvos, megfigyelései természetesen kezdetlegesek. A múlt század közepén még csak egy kis bódé állott a partján, később épült egy vendéglő, pár szobával. A fejlődés nagyobb méretet csak 1860 óta vett.

A tudósok sokáig voltak, hogy Hévíz ösforrása a mai helyén tört fel, keletkezése idején. A környéken 1946-47-ben folytatott kutatások érdekes felfedezést hoztak e téren. A geológusok előtt már ismert volt az a tény, hogy országunk más hőforrásai, így pl. a budai hegyek felszálló forrásai a föld harmadkorában, amikor a térszín még nem volt annyira kivájt, mint most, a hegység más pontjain és magasabban feküdtek. A források a vízükből kiváló ásványok révén önmaguk jelzik egykori forráscsatornáikat, tölcseiket. Az említett kutatások alkalmával, az Óshévíz egykori forrástölésérét is megtalálták a tudósok a közelben emelkedő Biked nevű kis domolithegy 181 m magas csúcsán.

Aki Hévízen jár, ne mulassa el az egykori forrástölésér megtekintését, hiszen pár perces sétával elérhető a cél. Az autóbussz megállótól a sárga színű jelzés vezet a keszthelyi országúton, amelyen alig negyedórás séta után elérjük a régészeti ásatásoktól és murvabányáktól összeszedett Dobogó dombját. Hatalmas, népvándorláskori temető ez a domb, ahol több mint 4000 sírt tártak fel régészeink. Csak igazgyöngyöt több mint 10 ezer darabot találtak e sírokban. Női sír a feltártak nagyobb része, ami érthető is, hiszen a férfiak az örökös harc közben többnyire más vidéken hullottak és porladtak el.

A Dobogóról átmenyünk a Karmacs felé vezető országúton és már ott magasodik előttünk a kis Biked szép, szabályos kúpja. Rövid kapaszkodással feljutunk a csúcsra, ahol murvabányát nyitottak, felébe vágva a hegy csúcsát és most, mint egy fényképen, élénk tónál az Óshévíz itteni egykori működésének több bizonyítéka. A domit falban számos kisebb-nagyobb repedés húzódik, a közéleti külvilág hévízi eredetű ásványok töltik ki. A barna aragonit, a vörös színű limonit, a hévízzel érintkezett és sárgásje-

hér liszté szétesett domit töltik meg a forrástölésér repedéseit. A szétesett domitot a hévízi eredetű ásványok forrása, lilára, barnára festették és ezek a színes erek jól mutatják az egykor feltört melegvíz útját. Ott, ahol egykor a felszínre kiömlött a hévíz, vékony, lemezes mészkőlerakódásokat hagyott, közte ibolya színű üveges részleteket látunk, a vízből kicsapódott kova maradványait. Mindezt igazolja, hogy egykor itt folyt le a mai hőforrás őse és csak a pliocénkori szivatoság, szeles időjárás után, amely alatt a szél elhordta a dolomithegyek között leülepedett homok és agyagrétegeket, kerestett magának új tölcséret a mai helyén.

Az Óshévíz nyoma megtalálható a Bikeden kívül a hévízi medence körül sorakozó más közeli csúcsokon is; így a Csókakünn (a sárga jelzés ide is elvezet), a Péberdomb, a Pajtika stb. csúcsán, de legszebben a murvabányák révén éppen Hévíz közelében, a Bikeden. Ez a kis hegy a természet most már megfajított egyik titkának olvasókönyve, a benne való buvárkodás sok érdekeset nyújt minden természetkedvelőnek.

Áramtakarékoság

A nagy hó végett szénbányáink nem tudnak teljes erővel dolgozni, mert a vidéki dolgozók egyrésze nem képes a munkahelyére eljutni, s emiatt erőműveinknél szénhiány lépett fel, kevesebb áramot tudnak termelni. Az országos lapok, mint a „Szabad Nép”, rendszeresen közölnek cikkeket olyan dolgozókról, akik az árammal takarékoskodnak.

Mindezt figyelmen kívül hagyja a várpalotai ÁVESZ, őt nem érdeklik az áramkorlátozások, a szénhiány, nem érdekli a takarékoság, mert amint látjuk, fényes nappal égnek a fűtőlámpái, de még a bányához vezető út mellett lévő körték is mindig úgy ragyognak, mintha vaksötét éjszaka lenne.

Lehet, hogy erről nem is tudnak az ÁVESZ vezetői, valamilyen áramkapcsolási hiba van, nem kapcsol az automata, de a legkevésbé, amit elvárhatunk az áramszolgáltatás vezetőitől, hogy ellenőrizték az utcákat naponta, vizsgálják meg, hogy miért ég ilyen nagyszámú villanyfényes nappal, takarékoskodjanak az árammal.

Figyelő.

Egy hét történelem

Február 13. 1945. A Szovjet Hadsereg felszabadítja Budapestet.

Február 14. A Szovjetunió és a Kínai Népköztársaság barátságai és kölcsönös segélynyújtási egyezményt köt 1950-ben.

Február 15. 1564-ben született G. Galilei olasz természettudós, csillagász.

Február 17. 1951. Sztálin történelmi jelentőségű nyilatkozatot tesz a békeről.

Február 18. 1564. Meghalt B. Michelangelo, nagy olasz festő és szobrász.

Február 19. 1861. Oroszországban megszűnik a jobbágyrendszer.

Megdicsérjük

A Vendéglátó Ipari Vállalat dolgozóit, a vasárnapi rendezvény nagyszerű lebonyolításáért. Ugy az ebéd, mint a vele járó

körülmények a vezető szaktárs és a segítségére lévő dolgozók szak tudását és hozzáértését dicsérik.

Válasz Bódi Peter elvtárs levelére

Bódi elvtárs a múlt héten írt az újságba, a mi hibáinkról. Igaz van Bódi elvtársnak, három ízben is elutasítottuk, mert arra gondoltunk, hogy 25-én utánfizetésre terjesztjük fel. Tekintettel arra, hogy az egyéni bérelszámolás abban az időben a mi részünkre eléggé bonyolult volt, megfellebbeztünk. Bódi elvtárs jogos követeléséről.

Igen sok hiba akad az egyéni bérelszámolásnál, de a legtöbb reklamáció viszont a helytelen munkaátvételtől származik. Február hó első dekádjában 10 átvételi lapot kaptunk kézhez, ame-

lyen nem volt név, illetve olvashatatlan volt és maga az átvétel sem tudta elolvasni, hogy kiől vette át a munkát. Így előfordul, hogy illetékteleneknek fizetjük ki a pénzt.

Felkérjük a 70-es front dolgozóit, ha jogos követeléseik vannak, lehetőleg minden hó 16-án és 17-én jöjjenek hozzánk, hogy a mi munkánk is zavartalan legyen. Bizunk abban, hogy dolgozóinkkal való szoros együttműködés meghozza a reklamációk megszűnését.

Morvai György bérelszámoló.

Külpolitikai beszámoló

Mi az Eden-terv?

A berlini négyhatalmi tanácskozás második napirendi pontja, melyet már egy hete vitatnak a külügyminiszterek — a következő: „A német kérdés és az európai biztonság megőrzésének feladatai”. E napirendi pont tárgyalása során az elmúlt héten két terv került a „négy nagy” asztalára: Eden angol külügyminiszter terve és a szovjet küldöttség javaslata. Felvetődik a kérdés, mi az egyik és mi a másik terv célja? Mit mond az egyik, s mit a második javaslat? Erre adunk választ.

Molotov elvtárs javaslata a német kérdés rendezésére, annak a következetes békepolitikának a folytatása, amelyet a szovjet állam a II. világháború befejezése után képviselt: „Mint a szovjet népek, mind Franciaország, Anglia és az Egyesült Államok népeinek azon nemzetközi egyezmény értelmében kell határozatot hozniuk a német kérdéssel, amelyeket Anglia, az Egyesült Államok és a Szovjetunió elfogadott és amelyekhez Franciaország kormánya is csatlakozott.” Ezeket a nemzetközi egyezményeket 1945 februárjában Jaltában, és 1945 augusztusában Potsdamban hozták. E két egyezmény hangsúlyozza: meg kell semmisíteni a német militarizmust és náciizmust, lehetőséget kell nyújtani a német népek, hogy életét demokratikus és békés alapon szervezhessék újra. Több mint 8 éve annak, hogy ezek a határozatok megszülettek, de időszerűségüket nem vesztették el. A német kérdés békés rendezése, a német egység megteremtése csak e két határozat szellemében oldható meg. Ezért javasolja a Szovjetunió, hogy a német nép semilyen külföldi hatalom által sem befolyásolt önszénmet választásokon döntsön a jövő felől. Ezért javasolja Molotov elvtárs, hogy a berlini értekezlet hallgassa meg a Német Demokratikus Köztársaság és Nyugat-Németország küldötteinek véleményét. Ez a Szovjetunió álláspontja, ezt javasolta Molotov elvtárs az elmúlt héten a három külügyminiszternek a német kérdésnél folytatott tárgyalása során. Mi ezzel szemben az Eden terv, amelyet az angol külügyminiszter a január 29-i ülésen terjesztett elő. E terv szerint Németország újraegyesítését bizonyos szakaszokban kell végrehajtani. Ezek a szakaszok a következők: 1. A „szabad választások” megtartása egész Németországban a négy megszálló hatalom ellenőrzése alatt, a négyhatalom által kidolgozott választási törvény alapján. 2. Az ily módon megválasztott nemzetgyűlés összehívása az alkotmány kidolgozására. 3. Összénemet kormány megalakítása, a nemzetgyűlés által jóváhagyott alkotmánynak megfelelően, és a szövetségi köztársaság kormánya, valamint a német demokratikus

köztársaság kormánya felhatalmazásának átruházása erre a kormánynak. 4. Tárgyalások Németországgal a békeszerződés megkötéséről. — Ezeket a tárgyalásokat Németország nevében a fentemlített ösznémet kormány szerepelte.

Az angol javaslat, amint már e pontokból is látható, háttérbe szeríti a német békeszerződés ügyét, halogatni igyekszik megkötését, megakarja nehezíteni a német egység megteremtését. S még egy alapvető és döntő célt akar elérni, amelyet az Eden terv főnem selyempapírosba csomagolva akar beadni, a német militarizmus által veszélyeztetett európai népeknek: A terv szerint ugyanígy „az ösznémet kormány felhatalmazná, hogy átvette a szövetségi köztársaság és a német demokratikus köztársaság nemzetközi jogait és kötelezettségeit.” Ez a körmonfónt gondolat pedig nem jelent mást, mint, hogy fejni kellene tartani azokat a kötelezettségeket, amelyek a bonni és párizsi szerződések értelmében Nyugat-Németországra hárulnak, sőt ezek a kötelezettségek Kelet-Németországra is kiterjednének. A bonni szerződés értelmében ültédekre fennmarad Nyugat-Németországban a felmegszállási rendszer, a párizsi szerződés pedig Nyugat-Németországot 50 évre egy Amerika által összelakolt háborús esportosulási szekeréhez köti. Vagyis: az Eden terv olyan „szabad” Németország megteremtését célozza, amelyik szorosan hozzátartozna a nyugati háborús szövetséghez, amely tagja lenne a Szovjetunió és a népi demokratikus országok ellen irányuló „európai védelmi közönség”-nek. Világos tehát, hogy az Eden terv éppen ezért egyáltalán nem alkalmas a német kérdés tényleges rendezésére.

Böhöm József és Huber Julia, Horváth Lajos és Csóri Erzsébet, vállalatunk dolgozói házasságot kötöttek.

Mindkét házaspárnak sok boldogságot kívánunk házasságkötésük alkalmával.

Pócza József Ősi-mezei vajúrt felesége fiúgyermekkel ajándékozta meg.

A Pócza házaspárnak kisfiúk születése alkalmából sok szerencsét kívánunk.

VÁRPALOTAI Bányász

A Bányászati Pártbizottság hetilapja.

Felolvasó szerkesztő: Gara György
Felolvasó kiadó: Kertai Sándor
Szerkesztőség: Várpalota Bányászati Vezetőbizottság
Veszprémi Vezetőbizottság

Felolvasó vezető: Steltzer Ferenc